

แนวทางการเขียนงานวิชาการ

ประเภทงานวิจัย

โดย

ศาสตราจารย์ ดร. กุณฑลรี นรมย์

ภาควิชาการตลาด

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

การเขียนงานวิจัยเป็นการสื่อสารกับผู้อ่านที่ต้องแสดงออกถึงการจัดการความคิด (Organization of Ideas) อย่างมีหลักการและต้องอาศัยทักษะในการเขียน ผู้เขียนต้องมีความรอบคอบระมัดระวังในแต่ละประโยคในแต่ละย่อหน้า การจัดลำดับหัวข้อต้องมีความเชื่อมโยง ความสอดคล้องของเนื้อหาที่น่าเสนอ การอ้างอิง การจัดรูปแบบของการพิมพ์ให้มีหมวดหมู่ อ่านง่าย ผู้เขียนต้องทบทวนสิ่งที่เขียนไปแล้วว่าสามารถสื่อสารกับผู้อ่านให้เป็นที่เข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ แนวทางการเขียนงานวิชาการนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางเขียนบทความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน

การเขียนงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ เช่น ในสาขาบริหารธุรกิจ อย่างน้อยจะต้องประกอบด้วยบทต่าง ๆ 5 บท โดยมีส่วนย่อยต่าง ๆ ของการเขียนที่สมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

- ◆ หน้าปกที่มีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อผู้วิจัย สถาบันที่สังกัดและเวลา
- ◆ คำนำ
- ◆ บทคัดย่อภาษาไทย
- ◆ บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
- ◆ สารบัญเรื่อง
- ◆ สารบัญตาราง
- ◆ สารบัญรูป (ในกรณีที่มีรูป)
- ◆ บทที่ 1 บทนำ
- ◆ บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ◆ บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย
- ◆ บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- ◆ บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ
- ◆ บรรณานุกรม
- ◆ ภาคผนวก

คำนำ

คำนำเปรียบเสมือนการเกริ่นนำที่มาของงานวิจัย ความสำคัญ และประโยชน์ของงานวิจัย ผู้วิจัยสามารถเขียนขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เช่น ผู้บริหารให้สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล สถาบันที่ให้ทุนวิจัย เป็นต้น

บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

การเขียนบทคัดย่อภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษควรมีความยาวไม่เกิน 1 หน้า บทคัดย่อ คือเนื้อหาทั้งหมดของกระบวนการทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ การเขียนต้องเป็นการสรุปสกัดเฉพาะเนื้อหาสาระที่สำคัญเท่านั้น กล่าวถึงที่มาของปัญหา งานวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขตงานวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง พื้นที่เก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือหรือแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน (กรณีที่มีการทดสอบสมมติฐาน) (ผลการวิจัยทั้งหมดจะเขียนโดยสังเขปไม่ต้องแสดงตัวเลข) ประโยชน์ของการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง ข้อจำกัดของงานวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

หมายเหตุ บทคัดย่อไม่ว่าจะเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษควรมีใจความหรือความหมายที่ใกล้เคียงกันให้มากที่สุด

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล/ที่มาของปัญหา

หลักการและเหตุผลหรือที่มาของปัญหา (Rationale) คือ การเขียนอธิบายเรื่องราวที่ผู้วิจัยสนใจจะทำวิจัย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต หรือปัจจุบัน ซึ่งจะมีทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยในอดีตสำคัญที่เกี่ยวข้อง (**ทำงานเกี่ยวกับ Literature Review แต่เป็นแบบย่อ**) เพื่อจะอ้างอิงหรือบอกเล่าเรื่องราวและประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของปัญหา ที่ยังไม่มีความชัดเจน **ซึ่งก็คือปัญหา (Problem) หรือคำถามในงานวิจัย (Research question)** การเขียนหลักการและเหตุผลต้องมีน้ำหนักหรือเนื้อหาพอสมควร และต้องมีข้อมูลในอดีตที่เกี่ยวข้อง ควรแสดงรูปภาพหรือตารางสถิติที่สำคัญประกอบเพื่อความชัดเจนของเรื่องราวก่อนที่จะนำมาสู่ปัญหาที่จะทำวิจัย

คำถามงานวิจัย

เขียนคำถามงานวิจัย (Research questions) ในรูปแบบของประโยคคำถามเป็นข้อๆ

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เขียนวัตถุประสงค์งานวิจัย (Research objectives) โดยให้ลือหรือสอดคล้องกับคำถามงานวิจัย แต่เป็นประโยคบอกเล่า

กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากคำถามงานวิจัย วัตถุประสงค์งานวิจัย และจากการทบทวนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต จะทำให้ทราบว่า**มีปัจจัยอะไร**เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ และมีขอบเขตของการทำงานวิจัยเพียงใด ทั้งหมดนี้เป็นที่มาของกรอบแนวคิดงานวิจัย (Research framework) ที่ทำให้ทราบว่าผู้วิจัยต้องการศึกษาตัวแปรอะไร อะไรเป็นตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ อะไรคือตัวแปรตาม ตัวแปรมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร อะไรเกิดก่อนอะไรเกิดหลัง ผู้วิจัยต้องการทดสอบสมมติฐานอะไร การเขียนกรอบแนวคิดงานวิจัยนิยมใช้กล่องสี่เหลี่ยม วงกลม และเส้นลูกศร เพื่อแสดงถึงตัวแปรที่ต้องการศึกษาและความเชื่อมโยงของตัวแปรต่าง ๆ ในการศึกษา การมีกรอบแนวคิดงานวิจัยจะทำให้ทราบว่านักวิจัยต้องการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตัวแปรอะไรบ้าง ต้องไม่ลืมว่าทุกตัวแปรในกรอบแนวคิดงานวิจัยที่ยกมาต้องสามารถอธิบายได้จากทฤษฎี แนวคิด หรือจากกรอบแนวคิดของงานวิจัยในอดีตที่ระบุตัวแปรในการศึกษาไว้แล้ว

คำจำกัดความของคำสำคัญ

คำจำกัดความที่เป็นศัพท์สำคัญที่ใช้ในงานวิจัย (Keywords) โดยคำจำกัดความมี 2 ประเภทคือ คำจำกัดความที่มีความหมายอย่างเป็นทางการอยู่แล้ว ที่กำหนดหรือนิยามขึ้นโดยนักวิชาการที่มีชื่อเสียงในศาสตร์นั้น ๆ สมาคม/องค์กร/หน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ เช่น คำจำกัดความของคำว่า แบรินด์ (Brand) ทศนคติ (Attitude) พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) ฯลฯ คำจำกัดความเหล่านี้เรียกว่า **“Conceptual Definition”** ซึ่งต้องระบุแหล่งอ้างอิงที่มาของคำจำกัดความนั้น

คำจำกัดความอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า **“Operational definition”** ซึ่งเป็นคำจำกัดความที่**นักวิจัยต้องการระบุหรือใช้สำหรับงานวิจัยของตนโดยเฉพาะ** เช่น “ความจงรักภักดี” ซึ่งเมื่ออธิบายลักษณะความจงรักภักดีในเชิงทฤษฎี (Theoretical definition) แล้ว นักวิจัยต้องระบุเพิ่มเติมว่าในงานวิจัยเรื่องนี้ว่าจะวัดความจงรักภักดี โดยการที่ผู้บริโภคต้องซื้อซ้ำสินค้านั้น ๆ เป็นจำนวนกี่ครั้งในระยะเวลาหนึ่ง ๆ เช่น 4 ครั้งใน 6 เดือน เป็นต้น

คำจำกัดความที่ปรากฏในงานวิจัยต้องเป็นตัวแปรหรือปัจจัยที่มีความสำคัญในการวัดหรือการทำวิจัยในเรื่องนั้น การอธิบายคำจำกัดความให้ชัดเจนตั้งแต่ต้นจะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวที่ทำวิจัยมากขึ้น

ขอบเขตการทำวิจัย

ขอบเขตการทำวิจัย (Scope of research) คือ การระบุขอบเขตการศึกษาว่าการทำวิจัยนั้นมีขอบเขตอะไร เช่น ประชากรในงานวิจัยเป็นใคร หรือมีคุณสมบัติอะไร พื้นที่ในการศึกษาหรือเก็บข้อมูลอยู่ที่ใด ช่วงเวลาใดที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การระบุขอบเขตการทำวิจัยให้ชัดเจนตั้งแต่ต้นจะทำให้ผู้อ่านทราบรายละเอียดของประชากรพื้นที่ และเวลาที่ทำวิจัย โดยไม่ต้องมีข้อสงสัยในภายหลัง

แหล่งที่มาข้อมูล

นักวิจัยต้องเขียนอธิบายแหล่งที่มาของข้อมูล (Source of data) อย่างชัดเจน แหล่งที่มาของข้อมูลโดยปกติจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ต้องอธิบายเรื่องราวแหล่งข้อมูลอยู่ที่ใด ใครเป็นประชากรในการศึกษา สถานที่ที่จะเก็บข้อมูล ต้องอธิบายแหล่งข้อมูลปฐมภูมิให้มีความชัดเจนพอสมควร

- แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เขียนอ้างอิงแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่ใช้ในงานวิจัย ส่วนมากแหล่งอ้างอิงคือวารสารทางวิชาการ หนังสือ เว็บไซต์ที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัย

ตารางเวลาการทำวิจัย

ตารางเวลาการทำวิจัย (Research schedule) จะแสดงแผนงานกิจกรรมและเวลาที่กำหนดในการทำงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการทำวิจัย โดยปกตินิยมทำตารางการทำวิจัยในข้อเสนองานวิจัย (Research proposal) เท่านั้น ไม่จำเป็นต้องแสดงตารางในงานวิจัยที่เขียนส่งวารสารทางวิชาการ

สรุป

สรุป (Conclusion) ทำบทเป็นการเขียนสรุปวัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัยและเนื้อหาของบทที่ 1 โดยสังเขปเพื่อไม่ให้จบห้วนมากเกินไป

.....

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2 จะเกี่ยวกับการอธิบายทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่กำลังทำ

ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องเปรียบเสมือนกับที่มาของปัญหา ต้องเขียนให้มีความสอดคล้องกันโดยจัดหมวดหมู่การเขียนหัวข้อให้เป็นไปตามลำดับเพื่อจะได้เข้าใจง่าย เน้นการอธิบายเนื้อหาของทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่กำลังทำ ต้องใช้ภาษาของผู้วิจัยที่เรียบเรียงใหม่เองไม่ลอกข้อความของผู้อื่นมาเป็นของตน ต้องอ้างอิงในวงเล็บทุกครั้งที่มีการพูดถึงข้อมูลจากทฤษฎีหรือนักวิชาการผู้อื่น จุดอ่อนของการเขียนในบทที่ 2 ที่พบ คือ เขียนลอกทฤษฎีหรืองานวิจัยในอดีต โดยไม่ได้วิเคราะห์ว่าทฤษฎีหรืองานวิจัยในอดีตนั้นเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ตนใช้ในงานวิจัยอย่างไร หลายครั้งพบว่าเป็นการนำบทคัดย่อของงานวิจัยในอดีตมาเขียนเป็นย่อหน้าสั้นๆ ลักษณะเขียนแบบขมขื่น ซึ่งไม่ได้มีการวิเคราะห์เชื่อมโยงหรืออธิบายถึงจุดอ่อนจุดแข็งของระเบียบวิธีวิจัยของงานวิจัยในอดีตแต่อย่างใด เป็นเพียงการสรุปสั้น ๆ ของงานวิจัยในอดีตเท่านั้นจึงทำให้ไม่เห็นความเชื่อมโยงกับงานวิจัยที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

สมมติฐานในการวิจัย

ในกรณีที่ต้องการทดสอบสมมติฐานเพื่อยืนยันชั้นเหตุการณ์ตามกรอบแนวคิดงานวิจัยที่เขียนในบทที่ 1 โดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบ ผู้เขียนต้องอธิบายสมมติฐานที่ต้องการทดสอบแต่ละสมมติฐานด้วย โดยอ้างอิงจากทฤษฎี แนวคิดหรืองานวิจัยในอดีตที่มีการเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ หรือจากการสังเกตของนักวิจัย หรือจากการสัมภาษณ์สอบถามลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องหลายคน ฯลฯ

สรุป

เขียนสรุปสาระสำคัญของบทที่ 2

*** หมายเหตุ

บทที่ 2 นี้ผู้เขียนต้องรวบรวมความคิดให้ชัดเจนว่าต้องการสื่อสารอะไรให้ผู้อ่านทราบและเข้าใจเรื่องที่เขียน ข้อผิดพลาดที่พบ คือ ผู้เขียนมักจะยกทฤษฎีหรือหลักการที่เกี่ยวข้องมาเขียนทั้งหมด โดยที่อาจไม่มีความจำเป็นต้องอธิบายทฤษฎีนั้นในทุกประเด็น โดยจะคัดลอกมาจากต้นฉบับหรือหนังสือแปล การเขียนวรรณกรรมที่ถูกต้อง คือ อธิบายเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญและมีความเกี่ยวข้อง (Relevant) กับงานวิจัยเท่านั้น โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาเป็นหลัก อะไรที่เกินจากวัตถุประสงค์ในงานวิจัยก็ไม่จำเป็นต้องเขียน ที่สำคัญคือต้องเป็นการเขียนที่มีการเรียบเรียงเนื้อหาในส่วนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน และต้องอ้างอิงทุกครั้งเมื่อพูดถึงงานวิจัยในอดีต เพื่อให้สิ่งที่เขียนมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือ โดยการอ้างอิงต้องระบุนามสกุลผู้เป็นเจ้าของทฤษฎี เจ้าของแนวคิด ผู้เขียนงานวิจัยในอดีต (ถ้าเป็นชาวต่างชาติใช้นามสกุล แต่ถ้าเป็นคนไทยใช้ทั้งชื่อและนามสกุล) และระบุปีพ.ศ. หรือ ค.ศ. ตามท้ายชื่อเจ้าของทฤษฎีในวงเล็บด้วยทุกครั้ง

.....

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) หมายถึงกระบวนการในการเก็บข้อมูลอย่างมีระเบียบและมีวิธีการ ในย่อหน้าแรกต้องเกริ่นนำพอสังเขปว่าในบทที่ 3 นี้จะมีเนื้อหาหรือหัวข้ออะไรบ้างก่อนเข้าสู่เนื้อหาในรายละเอียด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and sample) ต้องอธิบายประชากรและกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน มีคุณสมบัติอะไร ถ้าใช้กรอบประชากร (Population frame) เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ต้องบอกด้วยว่ากรอบประชากรที่ใช้คืออะไรให้ชัดเจน

ขนาดตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่าง (Sample size) ต้องอธิบายหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดขนาดตัวอย่างพอสังเขป ไม่ว่าหลักเกณฑ์ที่ใช้จะเป็นหลักเกณฑ์เชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณต้องเขียนให้ชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย จุดอ่อนที่พบ คือ ไม่มีการเขียนอธิบายที่มาของตัวเลขขนาดตัวอย่าง (n) จึงทำให้ไม่ทราบว่าจำนวนตัวอย่างนั้นมาจากอะไร

การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling technique) ให้อธิบายเทคนิคหรือวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยอย่างชัดเจนว่าสุ่มตัวอย่างได้อย่างไร สุ่มที่ไหน เมื่อไหร่ ฯลฯ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่ากลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากรอย่างไร ปัญหาที่พบในการเขียน คือบอกแต่ชื่อวิธีการสุ่มแต่ขาดการอธิบายรายละเอียดทำให้ไม่ทราบถึงกระบวนการทำงานในการสุ่มเลือกตัวอย่างว่าทำอย่างไร

การเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูล (Data collection method) ให้อธิบายวิธีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิอย่างชัดเจน และถ้ามีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิเชิงคุณภาพ (Qualitative data) เช่น การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) หรือสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) ก็ต้องอธิบายวิธีการหรือขั้นตอนการเก็บข้อมูลอย่างชัดเจน ก่อนที่จะอธิบายวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research instrument) ให้อธิบายแบบเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลหรือแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ควรอธิบายว่าแบบสอบถามแบ่งออกเป็นกี่ส่วน อะไรบ้าง สเกลหรือมาตราที่ใช้ในแบบสอบถามเป็นสเกลอะไร ประเด็นสำคัญในเรื่องแบบสอบถาม คือ **การยืนยันความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ (Validity and reliability)** ซึ่งควรอธิบายวิธีการตรวจสอบความถูกต้องอย่างน้อยคือ ความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามในการทำวิจัย เช่น การวัดความเชื่อถือได้ของคำถามที่เป็น Interval scale โดยใช้ Cronbach's Alpha Coefficient เป็นต้น (แบบสอบถามจริงสามารถแสดงได้ในภาคผนวก)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระบุชื่อเทคนิคทางสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเทคนิคที่จะใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สรุป

เขียนสรุปสาระสำคัญของบทที่ 3

.....

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในย่อหน้าแรกต้องเกริ่นนำพอสังเขปว่าในบทที่ 4 นี้จะมีเนื้อหาอะไรบ้างก่อนเข้าสู่เนื้อหาในรายละเอียด โดยปกติควรย้ำถึงวัตถุประสงค์การวิจัยในย่อหน้าแรก เพื่อให้ผู้อ่านสามารถติดตามเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) ควรเขียนอธิบายแยกเป็นส่วนๆ ตามหัวข้อที่ปรากฏในแบบสอบถาม เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ฯลฯ เป็นต้น ผู้วิจัยควรอธิบายเทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพอสังเขป ซึ่งในบทนี้ต้องแสดงตารางตัวเลขทางสถิติต่าง ๆ และผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้เขียนต้องอธิบายตัวเลขในตารางด้วยไม่ว่าจะนำเสนอแต่ตารางเท่านั้น ถ้ามีตารางหลายตารางที่ต้องแสดง ผู้วิจัยต้องวางแผนการเขียนว่าจะเขียนการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางก่อนแล้วจึงจะนำเสนอตารางหรือจะแสดงตารางก่อนแล้วจึงเขียนอธิบาย ซึ่งไม่ว่าจะวางแผนการเขียนอย่างไรก็ควรเขียนให้สอดคล้องกันทั้งหมด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะมีการแปลความหมายผลที่ได้รับด้วย (Interpretation) ต้องตระหนักว่า การแปลความหมายไม่ใช่การอภิปรายผล การอภิปรายผลจะนำไปเขียนในบทสุดท้ายเสมอ

การทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis testing) แสดงผลการทดสอบสมมติฐานและอธิบายหรือแปลผลการทดสอบ ถ้าการทดสอบสมมติฐานมีหลายข้อควรแสดงตารางสรุปการทดสอบสมมติฐานอีกตารางด้วยเพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจและเห็นภาพทั้งหมดของการทดสอบ หัวข้อการทดสอบสมมติฐานนี้นิยมเขียนภายหลังจากที่วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (ถ้ามี)

ในกรณีที่มีการทำ Focus Group หรือ In-Depth interview ร่วมกับการทำวิจัยเชิงปริมาณ ต้องวิเคราะห์ผลข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วย การเขียนต้องใช้วิธีการสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ๆ โดยเรียบเรียงเป็นภาษาทางวิชาการที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์และสรุปมาแล้ว

สรุป

เขียนสรุปสาระสำคัญของบทที่ 4

.....

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 5 เป็นบทสุดท้ายของงานวิจัย จึงเป็นบทที่มีความสำคัญอย่างมาก ผู้วิจัยต้องเขียนสรุปงานวิจัยเรื่องที่ทำได้โดยสังเขป อภิปรายผลที่ได้รับจากงานวิจัย ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึงประโยชน์และข้อจำกัดของงานวิจัยรวมทั้งข้อเสนอแนะที่จะแก้ไขจุดอ่อนสำหรับงานวิจัยในอนาคต

สรุป

เป็นการเขียนสรุปเนื้อหาของการทำงานวิจัย (Conclusion) ตั้งแต่บทที่ 1 ถึงบทที่ 4 ต้องจัดลำดับขั้นตอนในการเขียนให้ดี เป็นการเขียนแบบสรุปโดยสังเขปให้กระชับแต่ต้องชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านสามารถติดตามเนื้อหาและเข้าใจได้ง่าย

อภิปรายผล

การอภิปรายผล (Discussion) เป็นหัวข้อสำคัญหัวข้อหนึ่งในบทสุดท้ายนี้ การเขียนอภิปรายผลที่พบในงานวิจัย เป็นการแสดงความคิดเห็นที่ผู้วิจัยมีต่อผลการศึกษา โดยอภิปรายว่าผลการศึกษานั้นเป็นไปตามคาดหมายหรือไม่อย่างไร เพราะอะไร ถ้ามีการค้นพบประเด็นใหม่ ๆ ที่น่าสนใจตรงไหน และจะมีผลกระทบอย่างไรบ้าง การเขียนอภิปรายผลควรเขียนแยกเป็นหัวข้อในแต่ละประเด็นให้ชัดเจน ปัญหาที่พบในการเขียนอภิปรายผล คือ เขียนอภิปรายน้อยเกินไปหรือเขียนคล้ายการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งไม่ใช่การอภิปรายผล

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย (Recommendations) นักวิจัยจะต้องให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำด้านการตลาดหรือการจัดการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หรือบริการหรือบริบทอื่นใดที่อยู่ภายใต้งานวิจัยนั้น ๆ โดยต้องแยกข้อเสนอแนะเป็นข้อๆ อย่างชัดเจน หัวข้อนี้จะมีคุณค่ากับผู้บริหารมาก ดังนั้น นักวิจัยต้องให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งควรเป็นข้อเสนอแนะที่สามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติ โดยข้อเสนอแนะต้องขึ้นอยู่กับผลการวิจัยที่ได้รับเท่านั้นจะไม่เสนอแนะสิ่งที่ยู่นอกขอบเขตของวัตถุประสงค์ในงานวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย จะแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ

● **ประโยชน์เชิงวิชาการ** (Theoretical Contributions) ผลงานวิจัยที่พบเป็นประโยชน์ในทางทฤษฎีหรือทางวิชาการ การขยายหรือการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมอย่างไร หรือยืนยันทฤษฎี แนวคิด หรืองานวิจัยที่มีนักวิชาการอื่นทำแล้วในอดีตอย่างไรบ้าง

● **ประโยชน์เชิงการจัดการ** (Managerial Contributions) ผลงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ในด้านการบริหารจัดการหรือการตลาดอย่างไรบ้าง ใครคือผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากงานวิจัย และสามารถนำไปใช้ทำอะไรได้บ้างในการทำงานหรือการแก้ปัญหาของบริษัทหรือหน่วยงาน

ข้อจำกัดของงานวิจัย

การเขียนข้อจำกัดงานวิจัย (Research limitations) หมายถึงว่า ผู้ทำวิจัยตระหนักถึงจุดอ่อนในการทำงานวิจัยของตน โดยข้อจำกัดนี้ต้องเป็นข้อจำกัดที่เกิดจากการออกแบบงานวิจัย (Research design) หรือระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) เท่านั้น ไม่ใช่ข้อจำกัดส่วนตัวหรือจุดอ่อนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการออกแบบงานวิจัยหรือระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูล ซึ่งงานวิจัยจะมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ถ้าปราศจากจุดอ่อนหรือข้อจำกัดดังกล่าว ในการเขียนรายงานวิจัยผู้วิจัยต้องไม่ละเลยที่จะเขียนข้อจำกัดหรือจุดอ่อนงานวิจัยของตน

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต (Future research recommendations) เป็นการให้ข้อเสนอแนะการทำงานวิจัยในอนาคตในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นข้อจำกัดการทำวิจัยในเรื่องนี้ ซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้สนใจจะทำงานวิจัยในเรื่องแนวเดียวกันนี้ต่อไปในอนาคต

สรุป

สรุปสาระสำคัญของงานวิจัยโดยสังเขป แต่ไม่ควรมีประโยคที่ซ้ำกันกับหัวข้อแรกในบทนี้

.....

บรรณานุกรม

การเขียนบรรณานุกรม (References) มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นการอ้างอิงแหล่งข้อมูลในการทำงานวิจัยจึงจำเป็นต้องมีแหล่งอ้างอิงในการค้นคว้าที่ถูกต้อง มีความทันสมัย น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในศาสตร์นั้น ๆ ซึ่งได้แก่หนังสือ ตำราทั้งในประเทศและต่างประเทศ บทความในวารสารทางวิชาการ รายงานประจำปีของบริษัทหรือองค์กรทั้งของภาครัฐหรือเอกชน เว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือ การเขียนบรรณานุกรมจะต้องเขียนอย่างถูกต้องตามรูปแบบเขียนบรรณานุกรม (Referencing Format) ที่ได้รับการยอมรับทางวิชาการอย่างกว้างขวาง และต้องให้สอดคล้องตรงกันกับการอ้างอิงในเนื้อหาด้วย ข้อบกพร่องที่พบ คือ การอ้างอิงจากโครงการพิเศษหรือโครงการศึกษาอิสระของนิสิตนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ยกเว้นงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่ได้รับการเผยแพร่แล้วในวารสารวิชาการ

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (ถ้ามี) ได้แก่ แผนที่ รูปภาพที่เกี่ยวข้องเช่น ผลិតภัณฑ์ พื้นที่เก็บข้อมูล ร้านจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์และอนุญาตให้เผยแพร่ภาพได้ ฯลฯ

.....

หมายเหตุ เอกสารเรื่อง “แนวทางการเขียนงานวิชาการ ประเภทงานวิจัย” เขียนโดย ศาสตราจารย์ ดร. กุณฑล รัตนมัย ภาควิชาการตลาด คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวน 9 หน้า อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ได้ ภายใต้งบเงื่อนไขต้องระบุชื่อผู้เขียนนี้ทุกครั้ง